

Ποιο δίκαιο θα εφαρμοσθεί; - Τσεχική Δημοκρατία

Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.
Υπάρχει ήδη μετάφραση στις ακόλουθες γλώσσες: [cs](#) [en](#)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- 1 Πηγές δικαίου
  - 1.1 Εθνικοί κανόνες
  - 1.2 Πολυμερείς διεθνείς συμβάσεις
  - 1.3 Κύριες διμερείς συμβάσεις
- 2 Εφαρμογή των κανονων που διεπουν τη συγκρουση των νομων
  - 2.1 Υποχρέωση του δικαστή να εφαρμόζει τους κανόνες σχετικά με τη σύγκρουση νόμων αυτεπαγγέλτως
  - 2.2 Παραπομπή
  - 2.3 Μεταβολή του συνδετικού στοιχείου
  - 2.4 Εξαιρέσεις από την κανονική εφαρμογή των κανόνων σχετικά με τη σύγκρουση νόμων
  - 2.5 Απόδειξη αλλοδαπού δικαίου
- 3 Κανόνες συγκρουσης νομων
  - 3.1 Συμβατικές ενοχές και δικαιοπραξίες
  - 3.2 Εξωσυμβατικές ενοχές
  - 3.3 Προσωπική κατάσταση, ζητήματα που συνδέονται με την οικογενειακή κατάσταση (επώνυμο, κατοικία, ικανότητα)
  - 3.4 Θεμελίωση νομικής σχέσης μεταξύ γονέα και τέκνου, συμπεριλαμβανομένης της υιοθεσίας
    - 3.4.1 Θεμελίωση νομικής σχέσης μεταξύ γονέα και τέκνου
    - 3.4.2 Υιοθεσία
  - 3.5 Γάμος, ελεύθερη συμβίωση, συγκατοίκηση, άλλες σχέσεις συμβίωσης, διαζύγιο, δικαστικός χωρισμός, υποχρεώσεις διατροφής
    - 3.5.1 Γάμος
    - 3.5.2 Ελεύθερη συμβίωση, συγκατοίκηση, άλλες σχέσεις συμβίωσης
    - 3.5.3 Διαζύγιο και δικαστικός χωρισμός
    - 3.5.4 Υποχρεώσεις διατροφής
  - 3.6 Περιουσιακές σχέσεις των συζύγων
  - 3.7 Διαθήκες και κληρονομική διαδοχή
  - 3.8 Ακίνητη περιουσία
  - 3.9 Αφερεγγυότητα

1 Πηγές δικαίου

1.1 Εθνικοί κανόνες

Η βασική εθνική ρύθμιση σχετικά με τους κανόνες για τη σύγκρουση νόμων είναι ο νόμος 91/2012 για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο.

1.2 Πολυμερείς διεθνείς συμβάσεις

Επιλογή σημαντικών πολυμερών διεθνών συμβάσεων που διέπουν το εφαρμοστέο δίκαιο:

Σύμβαση της Βαρσοβίας για την ενοποίηση ορισμένων κανόνων στις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές, Βαρσοβία 1929

Σύμβαση επί του συμβολαίου για τη διεθνή μεταφορά εμπορευμάτων οδικώς (CMR), 1956

Σύμβαση της Γκουανταλαχάρας για την ενοποίηση ορισμένων κανόνων στις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές που εκτελούνται από πρόσωπο διαφορετικό του συμβατικού αερομεταφορέα, 1961

Σύμβαση της Βιέννης σχετικά με την αστική ευθύνη ως προς τις πυρηνικές ζημιές, 1963

Σύμβαση της Χάγης για το εφαρμοστέο δίκαιο στα τροχαία ατυχήματα, 1971

Σύμβαση επί του συμβολαίου για τη διεθνή οδική μεταφορά επιβατών και αποσκευών (CVR), 1973

Σύμβαση περί παραγραφής επί συμβάσεων διεθνούς πώλησης εμπορευμάτων, 1974

Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη μεταφορά εμπορευμάτων δια θαλάσσης, 1978

Σύμβαση της Ρώμης για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές, 1980

Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τις διεθνείς πωλήσεις κινητών πραγμάτων, Βιέννη 1980

Σύμβαση σχετικά με τις διεθνείς σιδηροδρομικές μεταφορές (COTIF), 1980

Σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων προστασίας των παιδιών, Χάγη 1996

Σύμβαση για την ενοποίηση ορισμένων κανόνων στις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές, Μόντρεαλ 1999

Σύμβαση της Χάγης για τη διεθνή προστασία των ενηλίκων, 2000

Πρωτόκολλο της Χάγης για το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής, 2007 (η Ένωση είναι συμβαλλόμενο μέρος ως σύνολο)

1.3 Κύριες διμερείς συμβάσεις

Επιλογή των κύριων διμερών διεθνών συμφωνιών που διέπουν το εφαρμοστέο δίκαιο:

Συμφωνία μεταξύ της Δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Αλβανίας σχετικά με τη δικαστική συνδρομή σε αστικές, οικογενειακές και ποινικές υποθέσεις, 1959

Συμφωνία μεταξύ της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας και της Σοσιαλιστικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας σχετικά με τη ρύθμιση των έννομων σχέσεων σε αστικές, οικογενειακές και ποινικές υποθέσεις, 1964 (ισχύει για όλα τα κράτη της πρώην Γιουγκοσλαβίας)

Συμφωνία μεταξύ της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Βουλγαρίας σχετικά με τη δικαστική συνδρομή και τη ρύθμιση των έννομων σχέσεων σε αστικές, οικογενειακές και ποινικές υποθέσεις, 1976

Συμφωνία μεταξύ της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Μογγολίας σχετικά με τη δικαστική συνδρομή και τις έννομες σχέσεις σε αστικές, οικογενειακές και ποινικές υποθέσεις, 1976

Συμφωνία μεταξύ της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας και της Δημοκρατίας της Κούβας σχετικά με την αμοιβαία δικαστική συνδρομή σε αστικές, οικογενειακές και ποινικές υποθέσεις, 1980

Συμφωνία μεταξύ της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας και της Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών σχετικά με τη δικαστική συνδρομή και τις έννομες σχέσεις σε αστικές, οικογενειακές και ποινικές υποθέσεις, 1982 (ισχύει για τη Ρωσική Ομοσπονδία και για πολλά από τα άλλα κράτη της πρώην ΕΣΣΔ)

Συμφωνία μεταξύ της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας και της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας του Βιετνάμ σχετικά με τη δικαστική συνδρομή σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, 1982

Συμφωνία μεταξύ της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Πολωνίας σχετικά με τη δικαστική συνδρομή και τη ρύθμιση των έννομων σχέσεων σε αστικές, οικογενειακές, εργατικές και ποινικές υποθέσεις, 1987

Συμφωνία μεταξύ της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Ουγγαρίας σχετικά με τη δικαστική συνδρομή και τη ρύθμιση των έννομων σχέσεων σε αστικές, οικογενειακές και ποινικές υποθέσεις, 1989

Συμφωνία μεταξύ της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Ρουμανίας σχετικά με τη δικαστική συνδρομή σε αστικές υποθέσεις, 1994

Συμφωνία μεταξύ της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Ουκρανίας σχετικά με τη δικαστική συνδρομή σε αστικές υποθέσεις, 2001

Συμφωνία μεταξύ της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας του Ουζμπεκιστάν σχετικά με τη δικαστική συνδρομή και τις έννομες σχέσεις σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, 2002

2 Εφαρμογή των κανονων που διέπουν τη συγκρουση των νομων

2.1 Υποχρέωση του δικαστή να εφαρμόζει τους κανόνες σχετικά με τη σύγκρουση νόμων αυτεπαγγέλτως

Το ζήτημα αυτό διέπεται από το άρθρο 23 του νόμου για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο.

Το δικαστήριο εφαρμόζει το αλλοδαπό δίκαιο αυτεπαγγέλτως. Το δίκαιο εφαρμόζεται με τον ίδιον τρόπο όπως στη χώρα στην οποία ισχύει. Οι διατάξεις που εφαρμόζονται είναι οι διατάξεις που θα εφαρμόζονταν για τη λήψη απόφασης για την επίδικη υπόθεση στη χώρα στην οποία ισχύει το σχετικό δίκαιο, ανεξάρτητα από την ιεραρχία τους στο δικαιοσύστημα ή το καθεστώς τους ως διατάξεων δημοσίου δικαίου, υπό τον όρο ότι δεν συγκρούονται με τις διατάξεις του εφαρμοστέου τσεχικού δικαίου.

Το δικαστήριο προσδιορίζει αυτεπαγγέλτως το μέρος του αλλοδαπού δικαίου που θα εφαρμοστεί. Το δικαστήριο ή η δημόσια αρχή που αποφασίζει στις υποθέσεις που διέπονται από το εν λόγω δίκαιο προβαίνει σε κάθε απαραίτητη ενέργεια για την εξεύρεση τού εν λόγω δικαίου.

2.2 Παραπομπή

Το ζήτημα αυτό διέπεται σε γενικές γραμμές από το άρθρο 21 του νόμου για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο.

Η παραπομπή είναι αποδεκτή, εξαιρουμένων των σχέσεων που βασίζονται στο ενοχικό και στο εργατικό δίκαιο. Όταν το εφαρμοστέο δίκαιο έχει επιλεγεί από τα συμβαλλόμενα μέρη, οι διατάξεις περί σύγκρουσης νόμων λαμβάνονται υπόψη μόνον όταν αυτό προκύπτει από συμφωνία των μερών.

2.3 Μεταβολή του συνδυατικού στοιχείου

Γενικά, ο σύνδεσμος αξιολογείται μόνο όταν εξετάζεται κρίσιμο στοιχείο από νομικής άποψης. Ενδέχεται, φυσικά, ειδικοί κανόνες περί σύγκρουσης νόμων να ρυθμίζουν ένα ζήτημα σε ορισμένες περιπτώσεις – βλ., για παράδειγμα, τους κανόνες σχετικά με τα εμπράγματα δικαιώματα στο στοιχείο 3.8.

2.4 Εξαιρέσεις από την κανονική εφαρμογή των κανόνων σχετικά με τη σύγκρουση νόμων

Το ζήτημα αυτό διέπεται σε γενικές γραμμές από το άρθρο 24 του νόμου για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο.

Σύμφωνα με τον νόμο για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, το εφαρμοστέο δίκαιο δεν εφαρμόζεται σε απολύτως εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν, μετά από αιτιολογημένη στάθμιση της σύνοψης όλων των περιστάσεων της υπόθεσης και ειδικότερα της δικαιολογημένης προσδοκίας των μερών σχετικά με την εφαρμογή άλλου δικαίου, η εφαρμογή του θα ήταν δυσανάλογη και αντίθετη με την εύλογη και δίκαιη διευθέτηση της σχέσης των μερών. Σε αυτές τις περιπτώσεις, και εφόσον δεν θίγονται τα δικαιώματα άλλων προσώπων, εφαρμοστέο είναι το δίκαιο που αντιστοιχεί σε μια τέτοια διευθέτηση.

2.5 Απόδειξη αλλοδαπού δικαίου

Το ζήτημα αυτό διέπεται από το άρθρο 23 του νόμου για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο.

Το δικαστήριο προσδιορίζει αυτεπαγγέλτως το μέρος του αλλοδαπού δικαίου προς εφαρμογή. Το δικαστήριο ή η δημόσια αρχή που αποφασίζει στις υποθέσεις που διέπονται από το εν λόγω δίκαιο προβαίνει σε κάθε απαραίτητη ενέργεια για την εξεύρεση τού εν λόγω δικαίου.

Εάν το δικαστήριο ή η δημόσια αρχή που αποφασίζει στις υποθέσεις που διέπονται από το εν λόγω δίκαιο δεν διαθέτει εξοικείωση με το περιεχόμενο του αλλοδαπού δικαίου, μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Εάν η εξεύρεση του αλλοδαπού δικαίου δεν είναι δυνατή εντός εύλογου χρονικού διαστήματος ή εάν είναι αδύνατη, εφαρμόζεται το τσεχικό δίκαιο.

3 Κανόνες συγκρούσης νομων

3.1 Συμβατικές ενοχές και δικαιοπραξίες

Οι συμβατικές ενοχές ρυθμίζονται από τα άρθρα 87 και 89 του νόμου για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο. Περιορίζονται στις συμβατικές ενοχές, ή τις πτυχές αυτών, που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας ή διεθνών συμφωνιών, εκτός εάν από την ενωσιακή νομοθεσία ή τις εν λόγω συμφωνίες επιτρέπεται η υπαγωγή τους στον ως άνω νόμο. Πρόκειται λοιπόν για επικουρικώς εφαρμοζόμενη διάταξη.

Οι συμβάσεις διέπονται από το δίκαιο του κράτους με το οποίο η σύμβαση συνδέεται στενότερα, εκτός εάν τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν επιλέξει εφαρμοστέο δίκαιο. Η επιλογή δικαίου πρέπει να γίνεται ρητώς ή να προκύπτει με βεβαιότητα από τις διατάξεις της σύμβασης ή από τις περιστάσεις της υπόθεσης.

Οι ασφαλιστικές συμβάσεις διέπονται από το δίκαιο του κράτους στο οποίο ο αντισυμβαλλόμενος έχει τη συνήθη διαμονή του. Τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να επιλέγουν το εφαρμοστέο δίκαιο για την ασφαλιστική σύμβαση.

Όσον αφορά τις ασφαλιστικές συμβάσεις που υπόκεινται στον κανονισμό Ρώμη Ι, ο νόμος κάνει χρήση της δυνατότητας την οποία παρέχει στα κράτη μέλη το άρθρο 7 παράγραφος 3 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο δίνει τη δυνατότητα στα μέρη να επιλέξουν οποιοδήποτε εφαρμοστέο δίκαιο, στο βαθμό που επιτρέπεται από τον κανονισμό.

Οι έννομες σχέσεις που απορρέουν από μονομερείς δικαιοπραξίες, διέπονται, σύμφωνα με το άρθρο 90 του νόμου, από το δίκαιο του κράτους στο οποίο το μέρος που καταρτίζει τη μονομερή δικαιοπραξία έχει τη συνήθη διαμονή του ή την καταστατική έδρα του κατά τον χρόνο κατάρτισης της δικαιοπραξίας, εκτός εάν είχε επιλεγεί άλλο εφαρμοστέο δίκαιο.

3.2 Εξωσυμβατικές ενοχές

Το άρθρο 101 του νόμου για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο περιλαμβάνει, κυρίως ως προς το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού Ρώμη ΙΙ, ρύθμιση σχετικά με τη σύγκρουση νόμων μόνο για τις εξωσυμβατικές ενοχές που απορρέουν από προσβολή του ιδιωτικού βίου και δικαιωμάτων συναφών με την προσωπικότητα, συμπεριλαμβανομένης της δυσφήμισης. Οι υποχρεώσεις αυτές διέπονται από το δίκαιο του κράτους στο οποίο λαμβάνει χώρα η προσβολή. Ο ζημιωθείς δικαιούται, ωστόσο, να επιλέξει την εφαρμογή του δικαίου του κράτους στο οποίο α) έχει ο ίδιος ο ζημιωθείς τη συνήθη διαμονή του ή την καταστατική έδρα του, β) ο προσβάλλων έχει τη συνήθη διαμονή του ή την καταστατική έδρα του ή γ) η προσβολή παρήγαγε αποτέλεσμα, υπό τον όρο ότι ο προσβάλλων μπορούσε να το προβλέψει.

3.3 Προσωπική κατάσταση, ζητήματα που συνδέονται με την οικογενειακή κατάσταση (επώνυμο, κατοικία, ικανότητα)

Το ζήτημα αυτό διέπεται από το άρθρο 29 του νόμου για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο.

Εκτός αν ο εν λόγω νόμος ορίζει διαφορετικά, τα ζητήματα νομικής προσωπικότητας και δικαιοπρακτικής ικανότητας διέπονται από το δίκαιο του κράτους στο οποίο το εκάστοτε πρόσωπο έχει τη συνήθη διαμονή του. Εκτός εάν ο νόμος περί ιδιωτικού διεθνούς δικαίου ορίζει διαφορετικά, αρκεί το φυσικό πρόσωπο που καταρτίζει δικαιοπραξία να έχει σχετική δικαιοπρακτική ικανότητα σύμφωνα με το δίκαιο που ισχύει στον τόπο κατάρτισης της πράξης.

Το επώνυμο των φυσικών προσώπων ρυθμίζεται από το δίκαιο του κράτους του οποίου την ιθαγένεια έχει το εκάστοτε πρόσωπο. Ωστόσο, το φυσικό πρόσωπο μπορεί να επιλέξει την εφαρμογή του δικαίου του κράτους στο οποίο έχει τη συνήθη διαμονή του.

3.4 Θεμελίωση νομικής σχέσης μεταξύ γονέα και τέκνου, συμπεριλαμβανομένης της υιοθεσίας

3.4.1 Θεμελίωση νομικής σχέσης μεταξύ γονέα και τέκνου

Η θεμελίωση και η προσβολή σχέσεων γονέων και παιδιών ρυθμίζεται από το άρθρο 54 του νόμου για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο. Διέπονται από το δίκαιο του κράτους του οποίου την ιθαγένεια έχει το παιδί με τη γέννηση όταν το παιδί αποκτά περισσότερες από μία ιθαγένειες με τη γέννηση, εφαρμόζεται το τσεχικό δίκαιο. Το δίκαιο του κράτους στο οποίο η μητέρα του παιδιού είχε τη συνήθη διαμονή της κατά τη γέννηση εφαρμόζεται εφόσον είναι προς το συμφέρον του παιδιού. Σε περίπτωση που το παιδί έχει τη συνήθη διαμονή του στη Δημοκρατία της Τσεχίας και εφόσον τούτο είναι προς το συμφέρον του, η θεμελίωση και η προσβολή της σχέσης γονέα-παιδιού υπόκεινται στην τσεχική νομοθεσία. Η σχέση γονέα-παιδιού μπορεί να θεμελιωθεί σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους στο οποίο υποβάλλεται η δήλωση μητρότητας ή πατρότητας. Όταν η σχέση γονέα-παιδιού προσβάλλεται σε άλλο κράτος στο πλαίσιο δικαστικής ή εξωδικαστικής διαδικασίας σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού και θεμελιώνεται σχέση γονέα-παιδιού ως προς άλλο πρόσωπο, τούτο αρκεί για τη θεμελίωση σχέσης γονέα-παιδιού σε σχέση με το εν λόγω πρόσωπο.

Το εφαρμοστέο δίκαιο για τις σχέσεις γονέων και παιδιών σε ζητήματα διατροφής καθορίζεται σύμφωνα με το πρωτόκολλο της Χάγης σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής (2007). Σε άλλες υποθέσεις που αφορούν γονικά δικαιώματα

και υποχρεώσεις και τα μέτρα για την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του παιδιού, το εφαρμοστέο δίκαιο καθορίζεται σύμφωνα με τη Σύμβαση της Χάγης για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών (1996).

3.4.2 Υιοθεσία

Το ζήτημα αυτό διέπεται από τα άρθρα 61 και 62 του νόμου για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο.

Για την υιοθεσία είναι απαραίτητο να πληρούνται οι προϋποθέσεις της νομοθεσίας του κράτους του οποίου την ιθαγένεια έχει το θετό τέκνο και του κράτος του οποίου την ιθαγένεια έχει ο θετός γονέας. Σε περίπτωση που οι θετοί γονείς έχουν διαφορετική ιθαγένεια, πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις των νομικών συστημάτων της ιθαγένειας και των δύο γονέων, καθώς και του δικαίου του κράτους του οποίου την ιθαγένεια έχει το θετό τέκνο. Σε περίπτωση που, σύμφωνα με τους κανόνες αυτούς, θα επιβαλλόταν να εφαρμοστεί το δίκαιο άλλης χώρας το οποίο δεν επιτρέπει την υιοθεσία ή την επιτρέπει μόνο σε πολύ περιορισμένες περιπτώσεις, εφαρμόζεται το τσεχικό δίκαιο, εφόσον ο θετός γονέας ή τουλάχιστον ένας από τους θετούς γονείς ή το θετό τέκνο έχει τη συνήθη διαμονή του στην Τσεχική Δημοκρατία.

Τα αποτελέσματα της υιοθεσίας διέπονται από το δίκαιο του κράτους του οποίου όλα τα μέρη έχουν την ιθαγένεια κατά τον χρόνο της υιοθεσίας ή, εάν τούτο δεν ισχύει, από το δίκαιο του κράτους στο οποίο όλα τα μέρη έχουν τη συνήθη διαμονή τους κατά τον χρόνο της υιοθεσίας ή, εάν τούτο δεν ισχύει, από το δίκαιο του κράτους του οποίου την ιθαγένεια έχει το θετό τέκνο.

Για τις σχέσεις μεταξύ θετού γονέα και θετού τέκνου, ή των θετών γονέων μεταξύ τους, σε ζητήματα γονικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, ανατροφής των παιδιών και διατροφής, εφαρμόζεται το δίκαιο που καθορίζεται από τις διεθνείς συμφωνίες που παρατίθενται στην παράγραφο 3.4.1 για τις σχέσεις γονέα-παιδιού.

3.5 Γάμος, ελεύθερη συμβίωση, συγκατοίκηση, άλλες σχέσεις συμβίωσης, διαζύγιο, δικαστικός χωρισμός, υποχρεώσεις διατροφής

3.5.1 Γάμος

Το ζήτημα αυτό διέπεται από τα άρθρα 48 και 49 του νόμου για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο.

Η ικανότητα ενός προσώπου για τέλεση γάμου, καθώς και οι προϋποθέσεις για την εγκυρότητα του γάμου, ρυθμίζονται από το δίκαιο του κράτους του οποίου την ιθαγένεια έχει το εν λόγω πρόσωπο.

Ο τύπος του γάμου διέπεται από το δίκαιο του τόπου τέλεσης του γάμου.

Γάμος που τελείται σε πρεσβεία της Τσεχικής Δημοκρατίας σε άλλη χώρα υπόκειται στο τσεχικό δίκαιο.

Οι προσωπικές σχέσεις μεταξύ των συζύγων διέπονται από το δίκαιο του κράτους του οποίου την ιθαγένεια έχουν και οι δύο. Σε περίπτωση που οι σύζυγοι έχουν διαφορετική ιθαγένεια, η σχέση διέπεται από το δίκαιο του κράτους στο οποίο και οι δύο σύζυγοι έχουν τη συνήθη διαμονή τους, ειδάλλως διέπεται από το τσεχικό δίκαιο.

3.5.2 Ελεύθερη συμβίωση, συγκατοίκηση, άλλες σχέσεις συμβίωσης

Το άρθρο 67 του νόμου για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο ρυθμίζει το εφαρμοστέο δίκαιο για το σύμφωνο συμβίωσης και τις παρόμοιες με αυτό σχέσεις και τα αποτελέσματά τους, την ικανότητα και τις διαδικασίες για τη σύναψή τους ή για τη λύση, την ακύρωση και την αναγνώριση του ανυπόστατου αυτών και για την επίλυση προσωπικών και περιουσιακών διαφορών μεταξύ των μερών.

Όλα αυτά τα ζητήματα διέπονται από το δίκαιο του κράτους στο οποίο συνάπτεται ή έχει συναφθεί σύμφωνο συμβίωσης ή η παρόμοια με αυτό σχέση.

Η τσεχική νομοθεσία δεν περιλαμβάνει μέτρα σύγκρουσης νόμων σχετικά με την ελεύθερη συμβίωση.

3.5.3 Διαζύγιο και δικαστικός χωρισμός

Το άρθρο 50 του νόμου για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο καθορίζει το εφαρμοστέο δίκαιο για το διαζύγιο και την ακύρωση γάμου και σχετικά με την κρίση περί ανυπόστατου του γάμου. Η Τσεχική Δημοκρατία δεν συμμετέχει στην ενισχυμένη συνεργασία στον τομέα του δικαίου που είναι εφαρμοστέο στο διαζύγιο και τον δικαστικό χωρισμό και, ως εκ τούτου, δεν δεσμεύεται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1259/2010.

Το διαζύγιο διέπεται από το δίκαιο του κράτους που ρυθμίζει την προσωπική σχέση των συζύγων κατά τον χρόνο κίνησης της διαδικασίας. (Οι προσωπικές σχέσεις μεταξύ των συζύγων διέπονται από το δίκαιο του κράτους του οποίου την ιθαγένεια έχουν και οι δύο. Σε περίπτωση που έχουν ιθαγένεια διαφορετικών κρατών, οι εν λόγω σχέσεις διέπονται από το δίκαιο του κράτους στο οποίο και οι δύο οι σύζυγοι έχουν τη συνήθη διαμονή τους, ειδάλλως διέπονται από το τσεχικό δίκαιο). Όταν σύμφωνα με αυτόν

τον κανόνα σύγκρουσης νόμων επιβάλλεται η εφαρμογή του δικαίου άλλης χώρας, βάσει του οποίου δεν επιτρέπεται το διαζύγιο ή επιτρέπεται μόνον υπό εντελώς εξαιρετικές περιστάσεις, εφαρμόζεται το τσεχικό δίκαιο, εφόσον τουλάχιστον ένας εκ των συζύγων έχει την τσεχική ιθαγένεια ή έχει τη συνήθη διαμονή του στην Τσεχική Δημοκρατία.

Για την ακύρωση γάμου ή προκειμένου να καθοριστεί αν ο γάμος είναι ανυπόστατος, η ικανότητα σύναψης του γάμου καθώς και ο τύπος του εξετάζονται σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει αυτά τα ζητήματα κατά τον χρόνο τέλεσης του γάμου.

Η τσεχική νομοθεσία δεν περιλαμβάνει διατάξεις περί σύγκρουσης νόμων που να ρυθμίζουν τον δικαστικό χωρισμό.

3.5.4 Υποχρεώσεις διατροφής

Οι υποχρεώσεις διατροφής μεταξύ συζύγων και πρώην συζύγων διέπονται από το δίκαιο που καθορίζεται σύμφωνα με το πρωτόκολλο της Χάγης σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής (2007).

3.6 Περιουσιακές σχέσεις των συζύγων

Το ζήτημα αυτό διέπεται από το άρθρο 49 του νόμου για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο.

Οι περιουσιακές σχέσεις των συζύγων διέπονται από το δίκαιο του κράτους στο οποίο και οι δύο σύζυγοι έχουν τη συνήθη διαμονή τους, ειδήλλως, από το δίκαιο του κράτους του οποίου την ιθαγένεια έχουν αμφότεροι οι σύζυγοι, ειδήλλως, από το τσεχικό δίκαιο.

Ο διακανονισμός των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων με συμφωνητικό διέπεται από το εφαρμοστέο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων δίκαιο κατά τον χρόνο σύναψης του συμφωνητικού. Ειδήλλως, οι σύζυγοι μπορούν επίσης να συμφωνήσουν, για τον διακανονισμό των περιουσιακών τους σχέσεων, ότι οι περιουσιακές σχέσεις τους θα διέπονται από το δίκαιο του κράτους του οποίου ένας εκ των συζύγων έχει την ιθαγένεια, ή από το δίκαιο του κράτους στο οποίο ένας εξ αυτών έχει τη συνήθη διαμονή του, ή από το δίκαιο του κράτους στο οποίο βρίσκεται το επίμαχο ακίνητο, ή από το τσεχικό δίκαιο. Εάν η συμφωνία συνάπτεται σε άλλη χώρα, πρέπει να περιβάλλεται τον συμβολαιογραφικό ή άλλον παρόμοιο τύπο.

3.7 Διαθήκες και κληρονομική διαδοχή

Το εφαρμοστέο δίκαιο σχετικά με τη διαδοχή προσώπων που αποβιώνουν από την 17η Αυγούστου 2015 και έπειτα και έπειτα διέπεται από τον **κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 650/2012**.

Το ζήτημα αυτό ρυθμίζεται από τα άρθρα 76 και 77 του νόμου για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο. Οι εν λόγω διατάξεις ισχύουν για τη διαδοχή προσώπων που απεβίωσαν έως και την 16η Αυγούστου 2015 (εκτός εάν ορίζεται άλλο εφαρμοστέο δίκαιο βάσει διμερούς διεθνούς σύμβασης).

Το νομικό καθεστώς της διαδοχής διέπεται από το δίκαιο του κράτους στο οποίο ο διαθέτης είχε τη συνήθη διαμονή του κατά τον χρόνο του θανάτου. Εάν ο διαθέτης είχε την τσεχική ιθαγένεια και τουλάχιστον ένας από τους κληρονόμους έχει τη συνήθη διαμονή του στην Τσεχική Δημοκρατία, εφαρμόζεται το τσεχικό δίκαιο.

Η ικανότητα προς σύνταξη ή ανάκληση διαθήκης, καθώς και τα αποτελέσματα των ελαττωμάτων και της έκφρασης βούλησης, διέπονται από το δίκαιο του κράτους του οποίου την ιθαγένεια είχε ο διαθέτης κατά τον χρόνο σύνταξης της διαθήκης ή στο οποίο ο διαθέτης είχε τη συνήθη διαμονή του. Παρόμοιος καθορισμός του εφαρμοστέου δικαίου προβλέπεται σε σχέση με την ικανότητα διενέργειας ή ανάκλησης άλλου είδους διάθεσης αιτία θανάτου και σε σχέση με την κρίση του κατά πόσον άλλου είδους διάθεση αιτία θανάτου είναι ισχυρή.

Μια διαθήκη είναι έγκυρη ως προς τον τύπο της, όταν αυτός συνάδει με το δίκαιο του κράτους α) του οποίου την ιθαγένεια είχε ο διαθέτης κατά τον χρόνο σύνταξης της διαθήκης ή κατά τον χρόνο θανάτου του, β) στην επικράτεια του οποίου συντάχθηκε η διαθήκη, γ) στο οποίο ο διαθέτης είχε τη συνήθη διαμονή του κατά τον χρόνο σύνταξης της διαθήκης ή κατά τον χρόνο θανάτου του, δ) το οποίο διέπει το νομικό καθεστώς της διαδοχής ή το οποίο διείπε το εν λόγω καθεστώς κατά τον χρόνο σύνταξης της διαθήκης ή ε) στο οποίο βρίσκεται τυχόν επίμαχο ακίνητη περιουσία. Αυτοί οι κανόνες ισχύουν επίσης και για τον τύπο ανάκλησης της διαθήκης. Επίσης, ρυθμίζουν, τηρουμένων των αναλογιών, τον τύπο των κληρονομικών συμβάσεων και άλλου είδους κληροδοσίας, υπό την προϋπόθεση ότι ο διαθέτης είναι συμβαλλόμενο μέρος της κληρονομικής σύμβασης. Το ίδιο ισχύει και για τον τύπο της ακύρωσης κληρονομικής σύμβασης ή κληροδοσίας.

Ο διαθέτης μπορεί να ορίσει με διαθήκη ότι, αντί για το εφαρμοστέο δίκαιο, το νομικό καθεστώς της διαδοχής θα διέπεται από το δίκαιο του κράτους στο οποίο ο διαθέτης είχε τη συνήθη διαμονή του κατά τον χρόνο σύνταξης της διαθήκης, συμπεριλαμβανομένων τυχόν κληροδοτούμενων ακινήτων, ή μπορεί να ορίσει ότι το νομικό καθεστώς της διαδοχής, συμπεριλαμβανομένων τυχόν κληροδοτούμενων ακινήτων, θα διέπεται από το δίκαιο του κράτους του οποίου είχε την ιθαγένεια κατά τον χρόνο σύνταξης της διαθήκης. Τα μέρη της κληρονομικής σύμβασης μπορούν να επιλέξουν ένα νομικό καθεστώς διαδοχής από αυτά τα νομικά συστήματα, υπό την προϋπόθεση ότι ο διαθέτης είναι μέρος της κληρονομικής σύμβασης. Το ίδιο ισχύει, τηρουμένων των αναλογιών, και για τις κληροδοσίες.

Σύμφωνα με τον κανονισμό περί κληρονομικής διαδοχής, εάν, σύμφωνα με το εφαρμοστέο κληρονομικό δίκαιο βάσει του κανονισμού, δεν υπάρχει κληρονόμος ή κληροδόχος περιουσιακών στοιχείων που να προβλέπεται από διάταξη τελευταίας βουλήσεως, ούτε φυσικό πρόσωπο ως κληρονόμος εκ του νόμου, η εφαρμογή του δικαίου που προσδιορίζεται κατ' αυτόν τον τρόπο δεν εμποδίζει το δικαίωμα κράτους μέλους ή οντότητας που έχει ορισθεί προς το σκοπό αυτό από το εν λόγω κράτος μέλος, να οικειοποιηθεί τα περιουσιακά στοιχεία της κληρονομιάς που βρίσκονται στην επικράτειά του, υπό την προϋπόθεση ότι οι πιστωτές έχουν δικαίωμα στην να ζητήσουν να ικανοποιηθούν οι αξιώσεις τους από τα περιουσιακά στοιχεία της κληρονομιάς στο σύνολό τους. Στην τσεχική νομοθεσία, το ζήτημα αυτό διέπεται από το άρθρο 1634 του Αστικού Κώδικα. Σύμφωνα με αυτό, εάν δεν υπάρχει κληρονόμος ούτε σύμφωνα με τους κανόνες της εξ αδιαθέτου διαδοχής, η κληρονομιά περιουσία επάγεται στο κράτος, το οποίο θεωρείται διάδοχος. Το κράτος κατέχει όμοια θέση έναντι των άλλων μερών ως διάδοχος, όσον αφορά το ευεργέτημα της απογραφής. Σύμφωνα με το άρθρο 78 του νόμου περί ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, τα περιουσιακά στοιχεία και τα δικαιώματα του διαθέτη που βρίσκονται στην Τσεχική Δημοκρατία περιέρχονται στο τσεχικό Δημόσιο, όταν δεν υπάρχει διάδοχος αρμόδια για τις αποφάσεις επί αυτών των ζητημάτων είναι τα τσεχικά δικαστήρια. Το κράτος ή άλλη εδαφική ενότητα ή υφιστάμενο θεσμικό όργανο δεν λογίζονται διάδοχοι για τους σκοπούς αυτούς, εκτός εάν ορίζονται ως διάδοχοι στη διαθήκη.

3.8 Ακίνητη περιουσία

Το ζήτημα αυτό διέπεται από τα άρθρα 69 έως 79 του νόμου για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο.

Γενικός κανόνας είναι ότι τα εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων ή ενσώματων κινητών αγαθών διέπονται από το δίκαιο του τόπου όπου βρίσκεται το αγαθό. Σύμφωνα με το ίδιο δίκαιο γίνεται και ο προσδιορισμός ως προς το αν το αγαθό είναι κινητό ή ακίνητο. Ωστόσο, για συγκεκριμένα αγαθά και για ορισμένες πτυχές των εμπράγματων δικαιωμάτων, ο νόμος περί ιδιωτικού διεθνούς δικαίου περιέχει ειδικούς κανόνες σύγκρουσης νόμων – βλ. κατωτέρω:

Εμπράγματα δικαιώματα επί πλοίων και αεροσκαφών που έχουν καταχωριστεί σε νηολόγιο, καθώς και η σύσταση και η απόσβεσή τους, διέπονται από το δίκαιο του κράτους στο οποίο τηρείται το νηολόγιο.

Η σύσταση και η απόσβεση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ενσώματων κινητών αγαθών διέπονται από το δίκαιο του τόπου όπου βρισκόταν το αγαθό κατά τον χρόνο επέλευσης του γεγονότος που επέφερε τη σύσταση ή την απόσβεση του εν λόγω δικαιώματος.

Η σύσταση και η απόσβεση δικαιώματος κυριότητας επί ενσώματου κινητού αγαθού που μεταβιβάζεται βάσει σύμβασης ρυθμίζεται από το δίκαιο που διέπει τη σύμβαση η οποία αποτελεί τη βάση για τη σύσταση ή την απόσβεση του δικαιώματος κυριότητας.

Όταν δικαιοπραξία που πρόκειται να αποτελέσει τη βάση για τη σύσταση και την απόσβεση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ενσώματου κινητού αγαθού καταρτίζεται μετά την έναρξη της αποστολής του αγαθού και για τη διάρκεια της αποστολής, η εν λόγω σύσταση και απόσβεση θα διέπονται από το δίκαιο του τόπου αποστολής του αγαθού. Εάν, ωστόσο, η σύσταση και η απόσβεση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί του εν λόγω αγαθού πραγματοποιείται μέσω της παράδοσης τίτλου που πρέπει να προσκομιστεί για την παράδοση και το χειρισμό του αγαθού, εφαρμόζεται το δίκαιο του τόπου στον οποίο βρίσκεται ο τίτλος κατά τον χρόνο χειρισμού του αγαθού.

Οι διατάξεις περί καταχωρίσεων σε δημόσια βιβλία και παρόμοιους καταλόγους που ισχύουν στον τόπο όπου βρίσκεται το ακίνητο ή το κινητό αγαθό ισχύουν και όταν η νομική αιτία για τη σύσταση, την απόσβεση, τον περιορισμό ή τη μεταβίβαση του καταχωρισμένου δικαιώματος αξιολογείται στο πλαίσιο άλλου νομικού συστήματος.

Η χρησικτησία διέπεται από το δίκαιο που ισχύει στον τόπο όπου βρίσκεται το αγαθό κατά την έναρξη του χρόνου χρησικτησίας. Ο νομέας, ωστόσο, μπορεί να επικαλεστεί το δίκαιο του κράτους στο οποίο λαμβάνει χώρα η χρησικτησία, εφόσον – από την άφιξη του αγαθού στο εν λόγω κράτος – έχουν εκπληρωθεί όλες οι προϋποθέσεις χρησικτησίας σύμφωνα με το δίκαιο του εν λόγω κράτους.

3.9 Αφερεγγυότητα

Το ζήτημα αυτό διέπεται από το άρθρο 111 του νόμου για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο. Εφαρμόζονται, τηρουμένων των αναλογιών, οι διατάξεις περί σύγκρουσης νόμων του κανονισμού για την αφερεγγυότητα, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που υπόκεινται στον εν λόγω κανονισμό.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

